

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

Az ICEG Európai Központ idei második hírlevelében a 2004. második félévében megjelent tanulmányainkról, illetve az ebben az időszakban lezárult, vagy elkezdődött projektjeinkről olvashat, emellett tájékoztatást talál korábbi és soron következő rendezvényeinkről is. Kutatóintézetünk tevékenységeiről és legfrissebb letehető kutatási eredményeinkről honlapunkon talál részletesebb információkat a www.icegec.hu címen.

Örömmel vennénk, ha hírlevelünkkel, tevékenységünkkel, honlapunkkal kapcsolatos észrevételeit, kommentárjait megosztaná velünk. Kérjük, hogy technikai észrevételeit a bkovacs@icegec.hu, míg kérdéseit és megjegyzéseit az office@icegec.hu e-mail címre szíveskedjék küldeni.

Tisztelettel:

Dr. Gáspár Pál
igazgató

TARTALOM

Köszöntő	1
Tanulmányok	2
Projektek	5
Rendezvények	8

TANULMÁNYOK

MAGYAR NYELVŰ TANULMÁNYOK

ICEG EC Munkafüzet sorozat

Borkó Tamás: Az SGP relevanciája és gazdaságpolitikai jelentősége Magyarország számára

A tanulmány a Stabilitási és Növekedési Egyezményt, annak pozitív és negatív elemeit, a szabályozás kapcsán megjelenő reformjavaslatokat és a fiskális szabályozás magyarországi aktualitását taglalja, végül gazdaságpolitikai irányelveket fogalmaz meg.

ICEG EC Vélemény

Gáspár Pál. A forint erősödése: okok, hatások és lehetséges alternatívák

Az elemzés a forint 2004-ben bekövetkezett erősödését kiváltó tényezőket elemzi, bemutattva, hogy a nemzeti valuta árfolyamának felértékelődése nem csak Magyarországot jellemző folyamat régióinkban. A tanulmány értékeli a felértékelődés makrogazdasági hatásait is, különös tekintettel az ezzel kapcsolatosan gyakran hallható véleményekre. Végezetül a tanulmány felvázolja a forint árfolyamának rövid távú alakulásával kapcsolatos alternatívákat.

ICEG Vélemény

Gáspár Pál: A GMU-csatlakozás és az első évek tapasztalatai a kohéziós országokban

A csatlakozást megelőző nominális és reálkonvergenciát és az euró-övezeten belüli fejlődést illetően a közép-kelet-európai országok számára a legtöbb tanulsággal a meglévő eltérések ellenére a kohéziós országok szolgálhatnak. A tanulmány a nominális és reálkonvergencia folyamatát elemzi a kohéziós államokban, bemutatva milyen időbeli dinamikával zajlott a nominális kritériumok teljesítése és ezt miképpen kísérte a reálkonvergencia folyamata. Ezt követően röviden bemutatja azokat a különbségeket, amelyek az újonnan csatlakozott és kohéziós államok között vannak, amelyek árnyalják a kohéziós államok tapasztalataiból levonható és átvehető következtetéseket.

Balkán Monitor

Az ICEG Európai Központ a Corvinus Rt. támogatásával új sorozatot indít, melynek neve ICEG EC - Corvinus Balkán Monitor, vagy röviden Balkán Monitor. A kiadvány hét országgal foglalkozik: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Macedónia, Románia és Szerbia és Montenegró. A kéthetente megjelenő kiadvány az adott időszak legfontosabb gazdasági kérdéseit kívánja elemezni, amelyek relevánsak lehetnek mind a gazdasági szereplők, mind az állami intézmények számára.

A sorozatból 2004-ben 3 kiadvány jelent meg, a következő 2005 januárközepén kerül kiadásra. A három eddig megjelent szám tartalma a következő:

Balkán Monitor, 2004/3-4. szám

Karácsonyi duplaszámunkban 6 cikket közlünk, melyek a következő témákkal foglalkoznak: - Kiemelkedő román GDP növekedés 2004 első három negyedévében - Privatizáció a bolgár energiaszektorban - A külföldi segélyek jelentős szerepe Bosznia-Hercegovina gazdaságában - Bulgária helyzete és fő makrogazdasági mutatói 2004-ben - Folytatódó román dezinfláció - Szerbia 2005-ben bevezeti az általános forgalmi adót

Balkán Monitor, 2004/2. szám

A második szám az EBRD - a Balkán országokat is érintő - 2004-es jelentésével, a bolgár munkanélküliséggel, a szerbia és montenegrói fizetési mérleggel és a román energiaszektor privatizációjával foglalkozik.

Balkán Monitor, 2004/1. szám

Az első szám a térség európai integrációs folyamatát érinti, hiszen ez mindig aktuális téma, az októberi ország-jelentések pedig még inkább aktuális témává teszik. Emellett a szám foglalkozik még a horvát államadósság növekedésével, a román monetáris politika változásaival, illetve a bulgáriai vállalati nyereségadókulcs-csökkentéssel.

ICEG EC - Világgazdaság: Konvergencia jelentés (2004/2)

Az ICEG Európai Központ és a Világgazdaság együttműködésében megjelent tanulmány ötödik kiadása a csatlakozó nyolc közép-európai, illetve balti állam reál- és nominális konvergenciáját, fejlettségét mutatja be egy összehasonlító, egységes index segítségével.

Az újonnan csatlakozott államok rangsorában 2004-ben a tavalyihoz képest kisebb változások következtek be. A rangsort változatlanul Szlovénia vezeti, köszönhetően a térségben kiugró reálgazdasági fejlettségének és kedvező szerkezeti adottságainak, valamint az elmúlt időszakban sokat javult makrogazdasági teljesítményének. Szlovénia mögött azonban hátrább kerültek a rangsorban a balti államok, mindenekelőtt Észtország és Litvánia, elsősorban megugró inflációjuk miatt. Szlovénia mögött a listán a második és harmadik helyre két közép-európai ország, Lengyelország és Csehország került: mutatójuk erőteljes javulása a korábnál dinamikusabb növekedésnek, valamint a javuló makrogazdasági egyensúlynak (elsősorban a csökkenő költségvetési deficitnek) köszönhető.

Összességében az országok többsége a balti államokat (stagnáló index Litvániában és csökkenő Észtországban és Lettországon) kivéve előrehaladt a konvergencia indexben: az előrehaladás különösen erőteljes volt Szlovénia és Lengyelország esetében.

ANGOL NYELVŰ TANULMÁNYOK

Trends in the Region Factors and Impacts in the Information Society

A kiadvány az Európai Bizottság megbízásából folytatott hosszabb kutatás záró elemzése. A tanulmány az információs gazdaság és társadalom fejlettségét és ennek alakulását befolyásoló tényezőket elemzi a 10 újonnan csatlakozott és 3 csatlakozási folyamatban lévő ország esetében. Az elemzés értékeli, hogy mekkora az info-kommunikációs szektor súlya, szerepe és szerkezete ezekben a gazdaságokban, illetve hol állnak ezen gazdaságok az Európai Unió régi tagállamaival való összevetésben az info-kommunikációs javak és szolgáltatások felhasználását illetően.

Gazdasági és politikai kapcsolatok az EU-csatlakozás után

2004 februárjában a Világgazdasági Kutatószervelet Alapítvány és az ICEG Európai Központ közös nemzetközi konferenciát rendezett azonos címmel. A konferencia annak a Freedom House és a UNDP által támogatott kutatási programnak a bevezetéseként került megrendezésre, amely a visegrádi államok és a FÁK országok közötti gazdasági kapcsolatok jövőjének alakulását vizsgálta, amelyen kutatók, a politikatudomány, üzleti szervezetek és a kormányok, valamint nemzetközi pénzügyi szervezetek képviselői tartottak előadást.

A konferencián elhangzott előadásokból, illetve a konferenciára elkészült tanulmányokból született ez az 50 oldal terjedelmű, angol nyelvű publikáció.

ICEG EC Opinion Pellényi Gábor: Electricity Import Opportunities for Hungary

A tanulmány célja a lehetséges importforrások vizsgálata a szomszédos országokban, és ennek kapcsán a következő kérdések megválaszolása: támaszkodhat-e Magyarország még inkább az energiaimportra, az évtized végéig mely országokból, milyen mennyiségben és költségek mellett importálható villamos energia Magyarországra, illetve miként járulhat hozzá a villamosenergia-import a hazai árampiac liberalizációjának sikeréhez.

News of the Month

Az ICEG Európai Központja által készített News of the Month című tanulmányorozat rövid elemzést nyújt a Közép- és Kelet-Európában történt legújabb makrogazdasági fejleményekről. A havonta megjelenő angol nyelvű kiadvány keretében 3-4 oldalas értékelések jelennek meg az aktuális makrogazdasági folyamatokról, a gazdaságpolitikai döntések háttéréről.

News of the Month, November, 2004

Tartalom: Erős Szlovák Korona-felértékelődés, csökken-e a monetáris szigor? -- Forint-felértékelődés: okok és fenntarthatóság -- Monetáris és fiskális fejlemények és rövid távú következményük Oroszországban

News of the Month, October, 2004

Tartalom: Politikai és makrogazdasági trendek Lengyelországban -- Ukrajna: Makrogazdasági trendek az elnökválasztás árnyékában -- A kazah olaj- és gázkitermelés alakulása

News of the Month, September, 2004

Tartalom: Szignifikáns költségvetési túllövés, újabb komoly hitelesség-vesztés -- Szlovénia csatlakozott az ERM II-höz -- A pénzügyi szek-

tor privatizációja Lengyelországban -- Gyorsuló GDP-növekedés és monetáris megszorítások Csehországban

News of the Month, 2004 Nyár

Tartalom: A Lengyel Nemzeti Bank meglepte a piacot és változatlanul hagyta az alapkamatot - - Erősödő szlovák korona, harc a piac és a Jegybank között -- Megegyezés az Alkotmányos Szerződésről -- Elfogadták az új tagállamok konvergencia-programját

PROJEKTEK

A közvetlen tőkebefektetések beáramlásának regionális típusai Magyarországon

A projekt témája a közvetlen tőkebefektetések típusainak és dinamikájának összehasonlítása Magyarország egy fejlett illetve alulfejlett régiójába azzal a céllal, hogy lehetséges kapcsolódási pontokat találjon a kis-és középvállalkozások fejlesztése és a közvetlen tőkebefektetések között. A projekt része volt a Magyarországra történő közvetlen tőkebefektetések átfogó vizsgálata, a regionális befektetési típusok áttekintése, a külföldi multinacionális cégek és a helyi alvállalkozók közötti kapcsolat vizsgálata. A projekt célja az állami politikák értékelése mellett az azok fejlesztésére tett javaslatok kidolgozása volt.

A projekt két egymásra épülő részből állt. Az első rész feladata az áttekintés elkészítése volt a közvetlen tőkebefektetések beáramlásának regionális jellemzőiről és azok hatásairól a kis-és középvállalkozásokra a két magyar régióban. A második rész keretében az összefoglaló tanulmány és a gazdaságpolitikai javaslatok készültek el.

Az ICEG EC partnerként vett részt a projektben, melyet az OTP Bank Rt. koordinált.

Az átmenetet követő makrogazdasági kérdések elemzése

A projekt 2002-ben indult, de a megvalósítás 2003 során történt. Fő célja azon fejlett közép-európai gazdaságok tapasztalatainak megvitatása, amely tanulságos lehet az orosz gazdaságpolitikusok számára. Az ICEG Európai Központ partnerei a projektben az amszterdami Tinbergen Intézet és a moszkvai New Economy School. Az ICEG Európai Központ feladata egy tanulmány elkészítése a közép-európai deviza-beáramlás kezelésének tapasztalatairól, illetve a hasonló feladatok előtt álló orosz gazdaságpolitikusok számára ajánlatok és javaslatok elkészítése volt.

A projekt két, egymásra épülő részből állt. Az első rész a közép-európai és az orosz tanulmányok elkészítését, a második pedig e tanulmányok

eredményeinek belefoglalását jelentette a projekt a holland és orosz partnerek által készített egyéb elemei közé.

Az ICEG EC partnerként vett részt a projektben, melyet a Tinbergen Intézet (Amszterdam) koordinált.

Privatizációs tapasztalatok Közép- és Kelet Európában

A projekt fő célja a különböző közép- és kelet-európai gazdaságok privatizációs tapasztalatainak értékelése a magyarországiakkal való összehasonlítás céljából. A tanulmányok elemezték a különböző privatizációs technikákat, a privatizációs intézkedések sorrendjét és sebességét az egyes országokban, a privatizáció hatását a költségvetési egyenlegekre és a fő makrogazdasági mutatók alakulására. Az összefoglaló tanulmány átfogó értékelést adott a magyar privatizációról összehasonlítva a közép-és kelet európai gazdaságokkal, kiemelve az összehasonlításban a folyamat pozitív és negatív elemeit.

A projekt két egymásra épülő részből állt. Az első rész a közép- és kelet-európai ország-tanulmányok, míg a második rész az összefoglaló tanulmány elkészítését jelentette.

Az ICEG EC partnerként vett részt a projektben, melyet az Állami Számvevőszék Fejlesztési és Módszertani Intézete koordinált.

Tényezők és hatások az információs társadalomban: Előrejelző elemzés a csatlakozó országokban

Megrendelő: Európai Bizottság/IPTS

A kutatás fő célja az információs társadalom jelenlegi állapotának feltárása és elemzése a 13 csatlakozni kívánó országban, valamint ezen országok gazdasági és szociális fejlődésére gyakorolt lehetséges hatásainak elemzése. A projekt első része 13 ország-tanulmány elkészítését tartalmazza az információs társadalom lehetőségeiről az adott országban, illetve a várható kedvező vagy hátrányos hatásairól e gazdaságokra és a kibővült Unióra általában.

Az ország-tanulmányok zárásaként az adott országban az információs társadalom jövőjével kapcsolatos lehetséges scenáriók és az azokat alátámasztó érvelések szerepelnek.

A projekt második része a 13 ország-tanulmány alapján elkészítendő egységes és előrejelző jelentés, amely értékeli és felvázolja az információs társadalom perspektíváit a csatlakozni kívánó országokban és a kibővült EU-ban. Ez a szintézis jelentés gazdaságpolitikai következtetéseket von le az Európai Unió jelenlegi és várhatóan csatlakozó országai számára.

Az ICEG EC a projekt koordinátora és a konzorcium vezetője.

„ÁSZ - Programköltségvetés”

A projekt apropója a programköltségvetés (teljesítményalapú költségvetés, output-költségvetés, stb.) volt, mely lényegében az államháztartási reform makro- és mikroszintjét köti össze.

Makroökonómiai szemmel nézve a fiskális politika „fekete dobozát” tárja fel, és arra ad útmutatást, hogyan kellene a közpénzeket hatékonyan elkölteni – ehhez az elméleti háttérrel pedig alapvetően mikroökonómiai megfontolások adják.

A projekt előzetesen jóváhagyott témajavaslatára szerint a projekt célja egy olyan leíró tanulmány elkészítése volt, amely ismerteti a programköltségvetés elméleti háttérét, alkalmazásának nemzetközi tapasztalatait, és vizsgálja, hogyan illeszthető be az ÁSZ programbudgeting alapú költségvetése önálló fejezetként a fejezetekre és előirányzatokra épülő magyar költségvetésbe.

Később ez módosult, ennek megfelelően az elkészült tanulmány már a következő struktúrát követi: I. Elméleti alapok; II. A programköltségvetés; III. Tapasztalatok a programköltségvetést bevezető országok gyakorlatából.

Az energiainport lehetőségei a szomszédos országokból, 2010-ig

Megrendelő: GKI Energiakutató Rt.

A tanulmány legfontosabb célja az volt, hogy megvizsgálja, várhatóan hogyan alakul Magyarország villamosenergia-importja ebben az évtizedben. A vizsgálat a következő országokra terjedt ki: Ausztria, Románia, Szlovákia és Ukrajna. Az „országkelemzések” egyrészt tartalmazzák az adott ország energiaszektorának elemzését (szerkezet, termelés, fogyasztás, kapacitás, vezetékhálózat, erőművek tervezett bezárása, új erőművek létesítése, stb.). Végül pedig a tanulmány következtetéseket fogalmaz meg, hogy várhatóan hogyan alakul a magyar villamosenergia-import a jövőben.

A tanulmányt az ICEG EC munkatársai készítették.

Háttér tanulmány a külföldi működőtőkebefektetés-ösztönzési stratégia megalapozásához

Megrendelő: Gazdasági és Közlekedési Minisztérium

A tanulmány fő célja, hogy ajánlásokat fogalmazzon meg a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium számára a befektetés-ösztönzési stratégiával kapcsolatosan. A tanulmány összefoglalja a külföldi működőtőke-befektetések legújabb irodalmát, illetve annak implikációit a négy visegrádi államra. A tanulmány foglalkozik a magyarországi munkaerőpiaccal is, emellett vizsgálat alá került 10 ország befektetés-ösztönzési rendszere; ezek Ausztria, Csehország, Görögország, Írország, Lengyelország, Németország, Portugália, Románia, Spanyolország és Szlovákia. Végül, a magyarországi befektetés-ösztönzési rendszert is megvizsgáltuk, majd ajánlásokat fogalmaztunk meg, hogy hogyan volna érdemes azt átalakítani egy hatékonyabb rendszerré, amely képes javítani Magyarország vonzerejét a külföldi befektetők szemében.

A tanulmányt az ICEG EC munkatársai készítették közösen az OTP Hungaro-Project-tel.

Háttérelmzések készítése az NFT-II megalapozásához

A projekt keretében az ICEG Európai Központ háttérelmzéseket készített a Nemzeti Fejlesztési Hivatal számára a hivatal hazai gazdaság állapotának értékelését szolgáló projektjében. A tanulmányok Magyarország és Délkelet-Európa, illetve hazánk és az európai FÁK-gazdaságok közötti gazdasági kapcsolatok alakulásával és kilátásaival, gazdaság növekedé-

séhez történő hozzájárulásával foglalkoztak. Emellett külön tanulmány értékelt a magyar államháztartás EU-s források felszívásának képességét, illetve azt a korlátot, amit a növekedés szempontjából az abszorpció problémák jelentenek.

Az ICEG Európai Központ a projekt koordinátora és végrehajtója volt.

RENDEZVÉNYEK

Önkormányzati reform: kilátások és kérdőjelek

2004. június 16.

A Magyar Közgazdasági Társaság, az ICEG Európai Központ és a az ÁSZ Fejlesztési és Módszertani Intézetének közös szervezésében lezajlott konferenciának a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Széchenyi terme adott otthont.

A jelentős érdeklődéssel övezett konferencia annak áttekintését tűzte ki célul, hogy milyen problémákkal küzd a hazai önkormányzati rendszer, milyen elképzelések születtek a fennálló feszültségek kezelésére, milyen változásokat eredményez az Európai Unióhoz történő csatlakozás az alrendszer működésében, valamint miképpen épülhetnek be az önkormányzatok a következő Átfogó Fejlesztési Terv fejlesztési folyamataiba.

Az információs társadalom fejlődése az új tagállamokban, illetve a csatlakozásra váró országokban

Krynica Economic Forum
"Information and Telecommunication Technologies in Central and Eastern Europe and their Applications: competitiveness, productivity, growth" szekció az IPTS és az ICEG EC közös szervezésében.

Krynica, Lengyelország, 2004. Szeptember 9-11.

Az ICEG Európai Központ és a sevillai székhelyű IPTS (Institute for Prospective Technological Studies) egynapos szekciót rendezett 2004. szeptember 11-én a Krynicai Közgazdasági Fórum-on. A szekció-ülésem az újonnan csatlakozott, illetve a csatlakozásra váró közép-kelet-európai országokban az információs társadalom és a gazdaság fejlődésében végbement változásokról hangzottak el előadások.

Trends and Prospects in the Information Society: Hungary and the New Member States

2004. október 13.

A Magyar Közgazdasági Társaság és az ICEG Európai Központja angol nyelvű konferenciájának ezúttal az Informatikai és Hírközlési Minisztérium konferenciaterme adott otthont.

Az ICEG Európai Központ az Európai Bizottság által meghirdetett és az Európai Unió sevillai Közös Kutatási Központja (Joint Research Centre, JRC) által vezetett program keretében elkészítette 13 újonnan csatlakozott, illetve tagjelölt állam információs társadalom fejlettségével kapcsolatos felmérését. A program keretében 13 országtanulmány és egy, a regionális folyamatokat bemutató összefoglaló anyag készült el. Az összefoglaló anyag hivatalos EUR publikációs számot kapott és az Európai Unió hivatalos kiadványa lett.

Az ICEG Európai Központ az Európai Bizottság által meghirdetett és az Európai Unió sevillai Közös Kutatási Központja (Joint Research Centre, JRC) által vezetett program keretében elkészítette 13 újonnan csatlakozott, illetve tagjelölt állam információs társadalom fejlettségével kapcsolatos felmérését. A konferencián sor került ezen anyagok bemutatására illetve ehhez kapcsolódva a konferencián előadtak az információs gazdasággal foglalkozó nemzetközi szervezetek (Világbank, Európai Unió Információs Társadalom Igazgatóság), a hazai államigazgatási, vállalati és érdekképviselői vezetők.